

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 25.8.2010
KOM(2010) 441 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvien terveyttä
koskevan virallisen valvonnan yleisestä toimivuudesta jäsenvaltioissa**

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvien terveyttä koskevan virallisen valvonnan yleisestä toimivuudesta jäsenvaltioissa

1. Tausta

Asetuksen (EY) N:o 882/2004¹, jäljempänä 'rehu- ja elintarvikevalvonta-asetus', 44 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot toimittavat vuosittain komissiolle raportin asetuksen 41 artiklan mukaisesti laaditun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelmansa toteuttamisesta. Asetuksen mukaan raporttiin on sisällyttävä

- a) yksityiskohtaiset tiedot monivuotisiin kansallisiin valvontasuunnitelmiin muun muassa lainsäädäntömuutosten, uusien riskimallien, uuden tieteellisen tiedon ja aiemmasta valvonnasta saatujen tulosten huomioon ottamiseksi tehdyistä muutoksista,
- b) kansallisen valvontasuunnitelman mukaisesti edellisenä vuonna toteutettujen valvontatoimien ja toiminnan tarkastamisten tulokset,
- c) valvonnalla todettujen säännösten vastaisuuksien tyyppi ja lukumäärä,
- d) toimet, joilla varmistetaan kansallisen valvontasuunnitelman tehokas toiminta, myös täytäntöönpanon valvonta ja sen tulokset.

Tässä yhteydessä on syytä huomata myös asetuksen (EY) N:o 882/2004 7 artiklaan sisältyvät täydentävät säännökset, joiden mukaan jäsenvaltioiden on noudatettava valvontatoimissaan suurta avoimuutta.

Asetuksen 44 artiklan 4 ja 6 kohdassa edellytetään, että komissio laatii ja toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain raportin virallisen valvonnan yleisestä toiminnasta jäsenvaltioissa seuraavien pohjalta:

- a) jäsenvaltioiden toimittamat vuosiraportit,
- b) EU:n jäsenvaltioissa suorittamat toiminnan tarkastamiset ja tarkastukset sekä
- c) muut merkitykselliset tiedot.

Raporttiin voi tarvittaessa sisältyä suosituksia mahdollisista jäsenvaltioiden virallisiin valvonta- ja toiminnan tarkastamisjärjestelmiin tehtävistä parannuksista, aloja tai toimia koskevista erityisistä valvontatoimista taikka koordinoituista suunnitelmista erityisen merkittävien seikkojen käsittelemiseksi.

Komission vuosiraportin pääasiallisena tarkoituksena on antaa yleiskuva siitä, millä tavalla jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat virallista valvontaa, jolla varmistetaan elintarvikelainsäädännön noudattaminen (laajimmassa merkityksessä siihen kuuluu elintarvike- ja rehurturvallisuuden lisäksi myös eläinten terveys ja hyvinvointi ja jossakin määrin kasvien terveys). Tästä syystä komissio katsookin, että raportissa olisi ilmoitettava joitakin perusindikaattoreita

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritettua virallisesta valvonnasta (EUVL L 165, 30.4.2004, s. 1).

jäsenvaltioiden toteuttamista valvontatoimista koko ravintoketjun osalta asianomaisilla aloilla sekä valvonnan tuloksista ja seurauksista.

Tässä ensimmäisessä raportissa ovat keskeisiä seuraavat tavoitteet:

- esitetään ensimmäinen katsaus komissiolla tällä hetkellä käytettävissään oleviin virallista valvontaa koskeviin tietoihin sekä analyysi näistä tiedoista, joita on saatu jäsenvaltioiden 44 artiklan 1 kohdan mukaisesti komissiolle toimittamista ensimmäisistä vuosiraporteista;
- esitellään joitakin alustavia päätelmiä tavoista, joilla jäsenvaltioiden nykyisin käyttämää raportointijärjestelmää voidaan parantaa.

Komissio aikoo aloittaa keskustelut jäsenvaltioiden kanssa tässä raportissa esiin tulevista kysymyksistä ja erityisesti siitä, millä tavalla viralliseen valvontaan liittyvien tietojen keruuta ja käsittelyä voidaan järkeistää ja yksinkertaistaa. Lisäksi komissio aikoo tarkistaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, millä tavalla ne panevat täytäntöön asetuksen (EY) N:o 882/2004 7 artiklan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on noudatettava valvontatoimissaan suurta avoimuutta. Keskusteluissa olisi pohdittava, miten vuosiraportteja järkeistämällä ja yksinkertaistamalla voitaisiin auttaa jäsenvaltioita varmistamaan virallisten valvontatoimiensa suuri avoimuus, jota 7 artiklassa edellytetään.

2. Jäsenvaltioiden antamat vuosiraportit

Rehu- ja elintarvikevalvonta-asetuksen soveltaminen alkoi 1. tammikuuta 2006. Jäsenvaltioiden edellytettiin antavan ensimmäisen valvontatoimia koskevan raporttinsa vuodelta 2007. Sen toimittamisen määräaika oli 1. heinäkuuta 2008. Raportit saatiin yhtä lukuun ottamatta kaikilta jäsenvaltioilta.

Komissio vastaanotti raportteja vuoden 2008 jälkimmäisellä puoliskolla ja vuoden 2009 alussa. Kukin raportti arvioitiin kuuden pääkohdan osalta, jotka suunnilleen vastaavat komission päätöksessä 2008/654/EY² annetuissa komission ohjeissa (eivät ole sitovia) suositeltua raporttien rakennetta:

- Valvonnan tulokset
- Säännöstenvastaisuutta koskeva analyysi
- Säännöstenvastaisuustapauksissa toteutetut toimet
- Toiminnan tarkastamisia koskeva kansallinen järjestelmä
- Toimet valvontaviranomaisten toiminnan parantamiseksi
- Toimet elintarvikealan toimijoiden suorituskyvyn parantamiseksi

Komissio antaa jäsenvaltioille tunnustusta kovasta työstä, jota asetuksen nojalla annettujen ensimmäisten vuosiraporttien laatiminen on edellyttänyt. Yleisesti ottaen raporteissa annettiin asetuksessa vaaditut tiedot. Toimitetut tiedot kuitenkin poikkesivat huomattavasti toisistaan luonteeltaan, yksityiskohdiltaan ja laadultaan. Kun kyse oli lisäksi ensimmäisistä jäsenvaltioiden 44 artiklan mukaisesti

² Komission päätös 2008/654/EY, tehty 24 päivänä heinäkuuta 2008, ohjeista jäsenvaltioiden avustamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 882/2004 säädettyä kokonaisvaltaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa koskevan vuosiraportin laatimisessa (EUVL L 214, 9.8.2008, s. 56).

toimittamista raporteista, niistä saadut tiedot antavat melko vähän aineksia tähän ensimmäiseen komission raporttiin virallisen valvonnan yleisestä toimivuudesta. Tilannetta tarkasteltaessa on otettava huomioon myös tiedot, jotka oli jo saatu joko asetuksen (EY) N:o 882/2004 45 artiklan mukaisesti suoritettussa EU:n harjoittamassa valvonnassa tai muista komission käytettävissä olevista asiaan kuuluvista tiedoista kuten EU-lainsäädännön muihin säännöksiin perustuvista jäsenvaltioiden toimittamista alakohtaisista raporteista.

Yhteenveto vastaanotettuja raportteja koskevan komission analyysin keskeisistä tuloksista esitetään jäljempänä. Useimpien jäsenvaltioiden vuosiraportit olivat koosteita kasviperäisistä elintarvikkeista, eläinperäisistä elintarvikkeista, eläinten rehusta, eläinten terveydestä, eläinten hyvinvoinnista ja kasvien terveydestä vastaavien eri kansallisten viranomaisen laatimista raporteista ja/tai viittauksia niihin, mutta niissä ei aina noudatettu komission ohjeiden mukaista yleistä lähestymistapaa. Toimitettujen tietojen laatu vaihteli huomattavasti sen mukaan, mikä oli vastaava valvontaviranomainen. Yhteenvedossa tuodaan myös esiin kohtia, joita voitaisiin parantaa komission ohjeiden huomioon ottamiseksi, ja siksi niitä olisi tarkasteltava tässä yhteydessä.

Valvonnan tulokset

Useimmissa raporteissa annettiin tiedot tarkastusten, näytteiden ja tehtyjen analyysien lukumäärästä ja tyypistä, mutta yksityiskohtaisuudessa, yhdistelytasossa ja kokonaislaadussa oli paljon vaihtelua. Tarkastuksista annettiin yleensä tiedot ala-, tuotantovaihe- tai vaara-/tautikohtaisesti, mutta yksityiskohtien taso vaihteli ja tietojen ryhmittely- ja esittämistavoissa oli eroja.

Säännöstenvastaisuutta koskeva analyysi

Säännöstenvastaisuuksien tyyppiä ja lukumäärää koskevat tiedot puuttuivat yleisesti tai olivat epätäydellisiä.

Säännöstenvastaisuustapauksissa toteutetut toimet

Täytäntöönpanon valvonnan pitkän aikavälin tehokkuus riippuu siitä, millaisia korjaavia toimia ja valvontavälineitä käytetään sääntöjen noudattamatta jättämisten korjaamiseksi ja kuinka yhdenmukaisesti niitä käytetään – millaisia varoituksia/suosituksia annetaan, millaisia sakkoja määrätään, millaisia toiminnan lopettamis-/liikkumisrajoitus-/hävittämismääräyksiä annetaan ja millaisiin oikeudellisiin menettelyihin ryhdytään. Kaiken kaikkiaan tässä kohdassa annetut tiedot olivat vähäisiä, ja jos niitä annettiin, niiden laajuus ja yksityiskohtaisuus vaihtelivat jäsenvaltiosta toiseen.

Toiminnan tarkastamisia koskeva kansallinen järjestelmä

Asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa asetetaan merkittävä jäsenvaltioiden viranomaisia koskeva vaatimus, jonka mukaan niiden on tehtävä oman toimintansa tarkastamisia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät asetuksessa säädetyt tavoitteet. Komissio antoi syyskuussa 2006 ohjeet toiminnan tarkastamisia koskevien kansallisten järjestelmien organisointia varten (komission päätös 2006/677/EY³). Asetuksen mukaan

³ Komission päätös 2006/677/EY, tehty 29 päivänä syyskuuta 2006, sellaisten ohjeiden antamisesta, joissa vahvistetaan perusteet toiminnan tarkastamisten suorittamista varten rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden

jäsenvaltioiden vuosiraporteissa olisi esitettävä edellisenä vuonna toteutettujen toiminnan tarkastamisten tulokset. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta tätä koskevat tiedot olivat puutteellisia. On kuitenkin syytä todeta, että monissa jäsenvaltioissa toiminnan tarkastamisia koskevan järjestelmän perustaminen oli vasta alkuvaiheessa, kun vuotta 2007 koskevia raportteja laadittiin.

Toimet valvontaviranomaisten toiminnan parantamiseksi

Tässä kohdassa jäsenvaltioita pyydettiin raportoimaan toimista, joita ne olivat toteuttaneet vuonna 2007 valvontaviranomaisten oman toiminnan parantamiseksi. Koulutukseen ja rutiinimenettelyihin liittyvien tietojen lisäksi jäsenvaltiot antoivat tässä kohdassa vain vähän merkittäviä tietoja, joskin muutamia poikkeuksia oli.

Toimet elintarvikealan toimijoiden toiminnan parantamiseksi

Tässä kohdassa jäsenvaltioilta pyydettiin tietoja toimista, joita ne olivat toteuttaneet elintarvikeketjun eri toimijoiden toiminnan parantamiseksi esimerkiksi tiedotuksella, ohjeilla ja koulutuksella. Käytännössä tässä kohdassa annettiin hyvin vähän tietoja, ja annetut tiedot poikkesivat toisistaan tarkkuudeltaan ja sisällöltään jäsenvaltioittain.

3. Komission toteuttamat tarkastukset ja toiminnan tarkastamiset jäsenvaltioissa ja niiden jälkeiset komission toimet

Terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosastoon kuuluva elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto (FVO) suorittaa toiminnan tarkastamisia ja tarkastuksia sen toteamiseksi, noudatetaanko rehu- ja elintarvikelainsäädäntöä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja kasvien terveyttä koskevaa lainsäädäntöä, sekä sen toteamiseksi, että näitä aloja koskeva jäsenvaltioiden virallinen valvonta suoritetaan EU-lainsäädännön mukaisesti.

Joka vuosi laaditaan elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tarkastusohjelma, jossa yksilöidään painopistealueet ja tarkastettavat maat. Tarkastusohjelmat julkaistaan terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston verkkosivuilla⁴. Ohjelmaa tarkistetaan vuoden puolivälissä, jotta se olisi ajan tasalla ja relevantti. Ohjelmaan saatetaan joutua lisäämään uusia tarkastuksia esimerkiksi kehittymässä olevien riskien kuten tautien puhkeamisen vuoksi. Tällaisten uusien tarkastusten vuoksi tarkastusohjelmia muutetaan.

Jokaisen toiminnan tarkastamisen ja tarkastuksen löydöksistä laaditaan raportti, jossa esitetään myös päätelmät ja suositukset havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Tarkastusmatkan kohteena olleen maan toimivaltaisille viranomaisille annetaan tilaisuus kommentoida raporttiluonnosta. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto antaa kyseisille viranomaisille suosituksia tarkastuksissa paljastuneiden puutteiden korjaamiseksi. Sen jälkeen viranomaisia pyydetään esittämään toimintasuunnitelma, jossa kerrotaan, miten suositukset on pantu tai aiotaan panna täytäntöön. Komissio vuorostaan arvioi toimintasuunnitelman ja seuraa järjestelmällisesti toimien toteuttamista erilaisin seurantatoimin: yleisillä seurantakäynneillä, joiden aikana FVO ja jäsenvaltion viranomaiset kokoontuvat tarkastelemaan kyseiselle jäsenvaltiolle annettujen suositusten pohjalta tapahtunutta kehitystä, asianomaisilla

varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 mukaisesti (EUVL L 278, 10.10.2006, s. 15 ja EUVL L 142M, 5.6.2007, s. 259).

⁴

http://ec.europa.eu/food/fvo/inspectprog/index_en.htm.

aloilla paikan päällä tehtävin seurantatarkastuksin tai toiminnan tarkastamisin, pyytämällä kirjallisia raportteja sekä korkean tason kahdenvälisin kokouksin, jos ongelmat ovat laaja-alaisia tai jos niitä on jatkuvasti.

Komissio voi ryhtyä oikeudellisiin toimiin, jos olosuhteet sitä edellyttävät. Niitä on kahta eri tyyppiä: hätä- tai suojoatimenpiteet asiaankuuluvan oikeusperustan⁵ nojalla sekä määräysten rikkomisesta johtuvat menettelyt. Jos tarkastuksessa todetaan välitön uhka ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, komissio voi toteuttaa hätä- tai suojoatimenpiteitä. Niihin voi sisältyä oikeudellisia toimia, joilla estetään rehun, elintarvikkeiden, eläinten ja kasvien taikka niistä saatavien tuotteiden kauppa tai tuonti. Jos toimivaltainen viranomais ei toteuta riittäviä korjaavia toimia, komissio voi myös käynnistää rikkomisesta johtuvan menettelyn asianomaista jäsenvaltiota vastaan.

Tällä tavalla komissio seuraa ja toteaa paikan päällä jäsenvaltioissa, miten ne noudattavat rehu- ja elintarvikelainsäädäntöä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja kasvien terveyttä koskevaa lainsäädäntöä, ja ryhtyy tarvittaessa toimiin suojelemaan ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä riskeiltä ja/tai varmistaakseen kyseisen lainsäädännön noudattamisen. Koska tarkastusraportit ja jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmat sekä säännöllisesti päivitettyt maaprofiilit julkaistaan, myös sidosryhmät ja kansalaiset saavat konkreettisen kuvauksen siitä, millä tavalla kunkin jäsenvaltion valvontaviranomaiset hoitavat velvollisuutensa varmistaen alan lainsäädännön oikea täytäntöönpano sekä täytäntöönpanon valvonta.

Toiminnasta laaditaan vuosiraportti, kuten rehu- ja elintarvikevalvonta-asetuksen 45 artiklan 4 kohdassa edellytetään, ja se julkaistaan. Siinä kuvaillaan melko yksityiskohtaisesti kyseisenä vuonna tehtyjen toiminnan tarkastamisten ja tarkastusten yleiset tulokset. Vuosia 2007 ja 2008 koskevat raportit on toimitettu parlamentille ja neuvostolle, ja ne on jo julkaistu. Niihin voi tutustua Europan verkkosivustolla⁶. Raporteissa esitetään kyseisen vuoden aikana suoritetuissa toiminnan tarkastamisissa ja tarkastuksissa havaitut suurimmat ongelmat ja niiden perusteella toteutetut toimet. Lisäksi elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto tuottaa muita raportteja, kuten yleiskatsauksia, joissa esitetään tiivistetysti eri jäsenvaltioihin tehtyjen, samaa aihetta koskevien tarkastusten tulokset.

Vuonna 2007 (vuosi, jota edellä olevassa 2 kappaleessa tarkoitettujen jäsenvaltioiden raportit koskevat) elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston suunnitelmaan sisältyi 260 tarkastusta. Niistä 209 saatettiin loppuun, 63 poistettiin ohjelmasta eri syistä, ja uusia tuli 43. Näin ollen loppuun saatettujen tarkastusten yhteismäärä oli 252, joista 159 tehtiin jäsenvaltioissa, 12 ehdokasmaissa⁷ ja 81 kolmansissa maissa⁸. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tarkastus voi kattaa useita eri tavoitteita, jotka voivat myös

⁵ Esimerkiksi elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28 päivänä tammikuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1–24) 53 artiklan mukaisesti tehdyt päätökset.

⁶ http://ec.europa.eu/food/fvo/annualreports/index_en.htm.

⁷ Ehdokasmaita ovat ne maat, jotka ovat EU:n jäsen ehdokkaita, mutta jotka eivät vielä ole aloittaneet virallista liittymisprosessia.

⁸ Kolmansissa maissa vuonna 2007 tehdyistä 81 tarkastuksesta suurin määrä kohdistui Brasiliaan (7) ja seuraavaksi eniten niitä tehtiin Argentiinaan, Australiaan, Kanadaan, Islantiin ja Sveitsiin (3 jokaiseen). Vuonna 2006 useimmin tarkastetut kolmannet maat olivat Kiina (5 tarkastusta), Brasilia (4), Norja (3) ja Thaimaa (3).

olla osittain päällekkäisiä. Jokainen tavoite luokitellaan yhteen neljästä laajasta alasta: elintarvikkeiden turvallisuus, eläinten terveys, eläinten hyvinvointi tai kasvien terveys. Tällä perusteella 70 prosenttia vuoden 2007 tarkastustavoitteista koski elintarvikkeiden turvallisuutta. ”Maatilalta ruokapöytään” -lähestymistavan mukaisesti moniin elintarvikkeiden turvallisuutta koskeviin tarkastuksiin liittyy kuitenkin myös eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia näkökohtia. Kattava luettelo vuonna 2007 tarkastuksen kohteena olleista maista ja tarkastusten aiheista esitetään vuoden 2007 raportin liitteessä 2.

Vuonna 2007 tehtyjen tarkastusten ja toiminnan tarkastamisien löydökset ja niiden perusteella annetut suositukset olivat enimmäkseen sellaisia, että niitä varten käytettiin edellä kuvattua seurantamenettelyä. Jäsenvaltioissa tehdyissä toiminnan tarkastamisissa tai tarkastuksissa ei tullut ilmi mitään sellaisia kuluttajien, eläinten tai kasvien terveyttä välittömästi uhkaavia tekijöitä, joiden vuoksi komission olisi pitänyt toteuttaa hätä- tai suojaustoimenpiteitä. Koska asiaankuuluvan lainsäädännön päivittäisestä täytäntöönpanosta ovat vastuussa jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset, valtaosa korjaavista toimituksista toteutetaan niiden tasolla. Neljässä tarkastuksessa kohteena olivat valvonnassa ilmenneet vakavammat puutteet, jotka liittyivät jäsenvaltioihin kohdistuviin meneillään oleviin rikkomismenettelyihin.

Yksityiskohtaiset tiedot löydöksistä ja toimista vuonna 2007 löytyvät asianomaisesta raportista, joka on ladattavissa Europa-verkkosivustolla⁹.

Elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto aloitti vuonna 2007 myös rehu- ja elintarvikevalvonta-asetuksen 45 artiklan mukaiset yleiset toiminnan tarkastamiset. Ne kattavat kaikki jäsenvaltiot, ja ne saadaan loppuun vuonna 2011. Yleisten toiminnan tarkastamisien tarkoituksena on todeta, että virallista valvontaa toteutetaan yleisesti EU-lainsäädännön ja monivuotisten kansallisten valvontasuunnitelmien mukaisesti.¹⁰ Kun komissio saa nämä tarkastamiset suoritettua, sillä on laaja yleiskäsitys virallisen valvonnan yleisestä soveltamisesta jäsenvaltioissa.

4. Muut jäsenvaltioiden harjoittamaa valvontaa koskevien tietojen lähteet

Komissio käyttää myös muita lähteitä saadakseen tietoja kansallisten valvontajärjestelmien toiminnasta jäsenvaltioissa.

Alakohtainen raportointi

Sitä mukaa kun elintarvikkeiden turvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja kasvien terveyttä koskeva EU:n lainsäädäntökokonaisuus on vuosien myötä laajentunut, jäsenvaltioita koskevat vaatimukset toimittaa säännöllisesti raporteja lainsäädännön täytäntöönpanosta ovat lisääntyneet. Kyseisissä raporteissa annetaan kattavia, joskus yksityiskohtaisiakin tietoja eri valvontajärjestelmien toiminnasta jäsenvaltioissa ja valvonnan tuloksista. Niistä saadaan myös tietoja, jotka ovat komissiolle hyödyksi, kun arvioidaan voimassa olevan lainsäädännön vaikutuksia tai kun harkitaan, pitäisikö lainsäädäntöä päivittää tai muuttaa ja millä tavalla sitä pitäisi muuttaa.

⁹ http://ec.europa.eu/food/fvo/annualreports/ann_rep_2007_en.pdf.

¹⁰ Laajasti ottaen se kattaa myös muita elintarvikelainsäädäntöön liittyviä näkökohtia, kuten elintarvikkeiden merkinnät, luonnonmukaiset elintarvikkeet ja maantieteellisin merkinnöin suojatut elintarvikkeet.

Raporttien pohjana olevien tietojen tuottaminen ja raporttien laadinta alasta riippuen eri muodoissa ja erilaisin väliajoin aiheuttaa jäsenvaltioiden kansallisille viranomaisille huomattavaa rasitetta. Niiden kääntäminen ja analysointi vaatii myös komissiolta merkittäviä resursseja.

Näiden kansallisten raporttien pohjalta komissio puolestaan tuottaa ja asettaa saataville useita alakohtaisia raportteja, joissa kerrotaan elintarvikeketjuun sovellettavan EU-lainsäädännön tiettyjen osien täytäntöönpanotilanteesta ja joissa joskus annetaan myös asianomaisten alojen virallista valvontaa ja sen tuloksia koskevia tietoja.

Tällaisista raporteista tärkeimmät ovat seuraavat: kertomus märehitijöiden seurannasta ja testauksesta tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden (TSE:t) esiintymisen varalta, yhteenveto zoonoosien, niiden aiheuttajien ja elintarvikeperäisten tautitapausten suuntauksista ja lähteistä Euroopan unionissa (toimeksiannettu Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiselle (EFSA)) sekä EU:n kattava vuotuinen torjunta-ainejäämien seurantaraportti.

Luettelo julkaistuista raporteista on tämän raportin liitteessä.

Raportointi elintarvikeketjua ja eläinten terveyttä käsittelevässä pysyvässä komiteassa

Jäsenvaltiot esittävät säännöllisesti raportteja tarkastusten toimivuudesta myös elintarvikeketjua ja eläinten terveyttä käsittelevän pysyvän komitean kokouksissa. Kyse voi olla joko elintarvikeperäisiin tauteihin, eläintauteihin ja kasvitauteihin sekä niiden valvontaan liittyvistä rutiiniraporteista tai ne voivat koskea lähiaikoina esiintyneitä tautitapauksia ja niiden vuoksi toteutettuja hätätoimenpiteitä. Myös niistä komissio saa tärkeitä tietoja, joiden pohjalta voidaan arvioida tarkastusten toimivuutta jäsenvaltioissa. Viime vuosina komissio on ottanut tavakseen julkaista nämä raportit verkkosivuillaan kokousten pöytäkirjojen yhteydessä.

Lisäksi komissio tekee eräitä aloja koskevista jäsenvaltioilta saaduista raporteista koosteen ja asettaa sen saataville pysyvän komitean menettelyjen mukaisesti¹¹.

Nopeat hälytysjärjestelmät ja muut raportointivälineet

Nykyiset nopeat hälytysjärjestelmät, jotka koskevat elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta (RASFF), eläintautitapauksia (ANDS) ja kasvitauditapauksia (Europhyt), ovat tärkeitä välineitä hätätilanteissa tai riskien uhatessa tarvittavien nopeiden toimenpiteiden hallintaa varten, ja niistä saadaan tietoa kehittyvien vaarojen ja tautien etenemismalleista elintarvikeketjussa. Niistä saatavat tiedot voivat toimia oleellisena indikaattorina siitä, jos vahvistettujen turvallisuussuunnitelmien noudattaminen on puutteellista. Näistä elintarvikkeiden turvallisuuteen ja eläintauteihin liittyvistä nopeista hälytysjärjestelmistä saadut yksityiskohtaiset tulokset esitetään tiivistetysti RASFF:ää¹² ja ADNS:ää¹³ koskevissa vuotuisissa raporteissa, jotka julkaistaan komission verkkosivuilla. Komissio aikoo tuottaa vuodesta 2010 alkaen samanlaisen vuosiraportin myös kasvitauditapauksia koskevan ilmoitusvälineen Europhytin toiminnasta. Myös Traces-järjestelmästä, jonka avulla komissio ja jäsenvaltiot voivat vaihtaa keskenään eläinten ja eläintuotteiden (oma

¹¹ http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/index_en.htm.

¹² http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/rasff_publications_en.htm.

¹³ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm.

tuotanto ja tuonti kolmansista maista) valvontaa koskevia tietoja, saadaan tärkeitä tietoja siitä, kuinka paljon järjestelmän kattamia hyödykkeitä on liikkunut, samoin kuin toteutetuista virallisista eläinlääkärintarkastuksista.

5. Päätelmät

Komissio muodostaa arvionsa jäsenvaltioiden valvontajärjestelmien tehokkuudesta niiden tietojen perusteella, joita se saa jäsenvaltioista kaikkien edellä esitettyjen kanavien kautta. Komissio katsoo, että yleisesti ottaen jäsenvaltiot korjaavat asianmukaisesti elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tarkastuksissa ja etenkin yksittäisten valitusten perusteella havaitut valvonnan heikkoudet. Silloin kun näin ei ole tapahtunut, komissio on kaikin käytettävissään olevin toimenpitein pyrkinyt varmistamaan EU-lainsäädännön vaatimusten noudattamisen ja tarvittaessa jopa nostanut rikkomista koskevia kanteita. Luettelo elintarvikeketjua koskevaan lainsäädäntöön liittyvistä valituksista, jotka komissio on vastaanottanut ja tutkinut, esitetään tiivistetysti EU-lainsäädännön soveltamista koskevassa komission vuosikertomuksessa¹⁴.

Niiden eri lähteiden tarkastelu, joista komissio saa tietoa valvonnan toimivuudesta jäsenvaltioissa, osoittaa kuitenkin, että elintarvikeketjuun liittyvän lainsäädännön täytäntöönpanoa koskevien tietojen kokoamista, siirtämistä ja analysointia voidaan monella tavalla huomattavasti parantaa; tämä koskee erityisesti virallista valvontaa, johon liittyvää tietojen tuottamista ja käsittelyä voidaan yksinkertaistaa ja tietojen esittämistapaa voidaan keventää ja järkevöittää. Kun käytettävissä on helpommin saatavia ja paremmin vertailtavia tietoja, sekä kansalliset viranomaiset että komissio voivat toimia tehokkaammin, ja samalla EU:n kansalaiset saavat täyden varmuuden siitä, että valvontajärjestelmät ovat kattavia, kestäviä ja tehokkaita.

Sen vuoksi komissio aikoo tarkastella tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa erinäisiä toimia, joilla voidaan tehostaa ja yhtenäistää valvontatietojen kokoamista, analysointia ja esittämistä EU:n tasolla, sekä erityisesti sitä,

1. miten voidaan yksinkertaistaa ja keventää raportointivaatimuksia, joita jäsenvaltioihin kohdistuu voimassa olevan EU-lainsäädännön perusteella, muun muassa poistamalla päällekkäiset ja tarpeettomat tiedot sekä käyttämällä määrällisiä tietoja varten standardoituja mallilomakkeita, jotka vähentäisivät huomattavasti käännöstarvetta eri virallisista kielistä;
2. miten voidaan täysimääräisesti hyödyntää internetin käyttöön liittyvä huomattava potentiaali tietojen sähköiseen siirtämiseen ja analysointiin – Eurostatin asiaankuuluvalla panoksella ja tuella – jotta päästään yksinkertaisempiin ja yhdenmukaisiin ratkaisuihin ja vähennetään valvontaan liittyvien tietojen tuottamisesta, keräämisestä ja siirtämisestä aiheutuvaa rasitetta;
3. millä tavalla raportointivaatimusten yksinkertaistaminen ja yhtenäistäminen voivat auttaa jäsenvaltioita noudattamaan elintarvike- ja rehuvalvonta-asetuksen 7 artiklassa säädettyä velvollisuutta, jonka mukaan niiden on varmistettava, että ne noudattavat valvontatoimissaan suurta avoimuutta ja etenkin, että yleisölle annetaan mahdollisuus tutustua toimivaltaisten viranomaisten valvontatoimia ja niiden tehokkuutta koskeviin tietoihin.

¹⁴ http://ec.europa.eu/community_law/infringements/infringements_annual_report_en.htm.

LIITE

LUETTELO JULKAISTUISTA KOMISSION ALAKOHTAISISTA RAPORTEISTA, JOTKA KOSKEVAT ELINTARVIKETURVALLISUUTTA, ELÄINTEN TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA SEKÄ KASVIEN TERVEYTTÄ

Kertomus	Oikeusperusta	Julkaisu
<i>Vuosikertomus märehtijöiden seurannasta ja testauksesta tarttuvan spongiformisen enkefalopatian (TSE) esiintymisen varalta EU:ssa</i>	Tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä 22. toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 6 artiklan 4 kohta	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/tse_bse/monitoring_annual_reports_en.htm
<i>EU:n yhteenvetokertomus zoonoosien, niiden aiheuttajien ja elintarvikeperäisten tautitapausten suuntauksista ja lähteistä Euroopan unionissa</i>	Tiettyjen zoonoosien ja niiden aiheuttajien seurannasta, neuvoston päätöksen 90/424/ETY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 92/117/ETY kumoamisesta 17. marraskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/99/EY 9 artiklan 2 kohta <i>(Toimeksiannettu EFSAlle, EFSA laatii yhteistyössä Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen (ECDC) kanssa)</i>	http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/zoonoses100128.htm
<i>Vuosikertomus elintarvikkeita ja rehuja koskevasta nopeasta hälytysjärjestelmästä (RASFF)</i>	Elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28. tammikuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 50 artikla	http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/rasff_publications_en.htm

Kertomus	Oikeusperusta	Julkaisu
<i>Vuosikertomus torjunta-ainejäämien seurannasta EU:ssa</i>	Torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta 23. helmikuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 396/2005 32 artikla <i>(Toimeksiannettu EFSA:lle)</i>	http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides_index_en.htm http://www.efsa.europa.eu/en/scdocs/doc/EFSA_2007_Annual_Report_Pesticide%20Residue_en.pdf
<i>Vuosikertomus elintarvikkeiden säteilytyksestä</i>	Ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22. helmikuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/2/EY 7 artiklan 3 kohta	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm
<i>Kansallisten jäämien valvontasuunnitelmien täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa koskeva komission yksiköiden valmisteluasiakirja</i>	Elävissä eläimissä ja niistä saatavissa tuotteissa olevien tiettyjen aineiden ja niiden jäämien osalta suoritettavista tarkastustoimenpiteistä ja direktiivien 85/358/ETY ja 86/469/ETY sekä päätösten 89/187/ETY ja 91/664/ETY kumoamisesta 29. huhtikuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/23/EY 8 artikla	http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/residues/control_en.htm

Kertomus	Oikeusperusta	Julkaisu
<p><i>Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle erityisravinnoksi tarkoitettuja elintarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 89/398/ETY 9 artiklan täytäntöönpanosta</i></p>	<p>Erityisravinnoksi tarkoitettuja elintarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 3. toukokuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/398/ETY 9 artikla</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritional/foodstuff_particular_nutri_uses_en.htm</p>
<p><i>Komission yhteenveto jäsenvaltioiden kolmen kuukauden välein antamista raporteista siipikarjassa ja luonnonvaraisissa linnuissa esiintyvää lintuinfluenssaa koskevan ohjelman täytäntöönpanosta sekä valvonnan yhteydessä serologisissa ja virologisissa laboratorionkokeissa saaduista myönteisistä ja kielteisistä tuloksista</i></p>	<p>Jäsenvaltioiden sekä Bulgarian ja Romanian vuodeksi 2007 esittämien eräiden eläintautien ja TSE:iden hävittämis- ja valvontaohjelmien sekä zoonoosien torjuntaohjelmien hyväksymisestä tehdyt komission päätökset 2006/875/EY (19 artiklan 1 kohdan d alakohta) ja 2006/876/EY (9 artiklan 1 kohdan d alakohta)</p>	<p>Siipikarja: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control_measures/avian/res_surv_wb_annual_07_en.pdf</p> <p>Luonnonvaraiset linnut: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control_measures/avian/res_ai_surv_wildbirds_2007_en.pdf</p>

Kertomus	Oikeusperusta	Julkaisu
<p><i>Vuosikertomus siipikarjassa ja luonnonvaraisissa linnuissa esiintyvää lintuinfluenssaa koskevan valvontaohjelman täytäntöönpanon tuloksista (Komission ja lintuinfluenssaa käsittelevän EU:n vertailulaboratorion laatima yhteenveto jäsenvaltioiden vuosiraporteista siipikarjassa ja luonnonvaraisissa linnuissa esiintyvää lintuinfluenssaa koskevista valvontatuloksista)</i></p>	<p>Jäsenvaltioiden sekä Bulgarian ja Romanian vuodeksi 2007 esittämien eräiden eläintautien ja TSE:iden hävittämisen ja valvontaohjelmien sekä zoonoosien torjuntaohjelmien hyväksymisestä tehdyt komission päätökset 2006/875/EY (19 artiklan 1 kohdan f alakohta) ja 2006/876/EY (9 artiklan 1 kohdan f alakohta)</p>	<p>Siipikarja: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control/measures/avian/res_surv_wb_annual_07_en.pdf</p> <p>Luonnonvaraiset linnut: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control/measures/avian/res_ai_surv_wildbirds_2007_en.pdf</p>
<p><i>Tautien hävittämistä jäsenvaltioissa seuraavan työryhmän asiantuntijalaryhmien (nautojen luomistauti, lampaiden ja vuohien luomistauti, nautojen tuberkuloosi ja raivotauti) kokousraportit</i></p>	<p>Työryhmä perustettiin vuonna 2000 elintarvikkeiden turvallisuutta koskevassa komission valkoisessa kirjassa ehdotettujen toimien perusteella</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/eradication/taskforce_en.htm</p>

Kertomus	Oikeusperusta	Julkaisu
<p><i>Vuotuinen tiivistelmä eläinperäisten tuotteiden tuontia henkilökohtaiseen kulutukseen koskevista jäsenvaltioiden raporteista, jossa esitetään olennaiset tiedot asetuksessa säädetyistä säännöistä tiedottamista ja niiden noudattamisen valvontaa koskevista toimista ja niiden tuloksista</i></p>	<p>Eläinperäisiä tuotteita sisältävien henkilökohtaisten lähetysten tuonnista yhteisöön annetun komission asetuksen (EY) N:o 206/2009 (jolla kumotaan komission asetuksen (EY) N:o 745/2004 5 artiklan 1 kohta) 7 artiklan 1 kohta</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/animalproducts/personal_imports/sum_personal_imports_2005_2007_final.pdf</p>
<p><i>Eläinten hyvinvointi: kuljetuksia koskeva asetus</i></p>	<p>Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2005 27 artiklan 2 kohta</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/transport/inspections_reports_reg_1_2005_en.htm</p>